

Proverbe

¹ Proverbele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israel;

² Pentru a cunoaște înțelepciunea și instruirea; pentru a pricepe cuvintele înțelegerii;

³ Pentru a primi instruirea înțelepciunii, a dreptății și a judecății și a echității;

⁴ Pentru a da agerime celor simpli, tânărului, cunoaștere și discernământ.

⁵ Un înțelept va asculta și își va crește învățătura, și un om al priceperii va obține sfaturi înțelepte;

⁶ Pentru a înțelege un proverb și interpretarea lui, cuvintele înțelepților și vorbele lor adânci.

⁷ Teama de DOMNUL este începutul cunoașterii; dar nebunii disprețuiesc înțelepciunea și instruirea.

⁸ Fiul meu, ascultă instruirea tatălui tău și nu părăsi legea mamei tale;

⁹ Fiindcă ele vor fi o podoabă de har pentru capul tău și lăntișoare în jurul gâtului tău.

¹⁰ Fiul meu, dacă păcătoșii te ademenesc, nu te învoi!

¹¹ Dacă ei spun: Vino cu noi, să stăm la pândă pentru a vărsa sânge, să pândim în ascuns și fără motiv pe cel nevinovat;

¹² Să îi înghițim de vii precum mormântul; și în întregime, ca pe cei ce coboară în groapă;

¹³ Vom găsi toate averile prețioase, ne vom umple casele cu pradă;

¹⁴ Aruncă-ți sortul printre noi; să avem toți o singură pungă;

15 Fiul meu, nu umbla cu ei pe cale; oprește-ți piciorul de la cărarea lor;

16 Căci picioarele lor aleargă la rău și se grăbesc să verse sânge.

17 Cu siguranță în zadar este întinsă plasa înaintea ochilor oricărei păsări.

18 Și ei stau la pândă pentru a vărsa propriul lor sânge; pândesc în ascuns propriile lor vieți.

19 Astfel sunt căile fiecărui om lacom de câștig, lăcomie care ia viața celor ce o au.

20 Înțelepciunea strigă afară; își înalță vocea pe străzi;

21 Ea strigă în piața de adunare a mulțimii, în pragurile porților; își rostește cuvintele ei în cetate, spunând:

22 Până când simplilor, veți iubi simplitatea și batjocoritorii se vor desfăta în batjocurile lor și proștii vor urî cunoașterea?

23 Întoarceți-vă la mustrarea mea; iată, voi turna duhul meu peste voi, vă voi face cunoscute cuvintele mele.

24 Deoarece v-am chemat și ați refuzat; mi-am întins mâna și nimeni nu a dat atenție;

25 Dar ați făcut de nimic tot sfatul meu și ați refuzat mustrarea mea;

26 Și eu voi râde la nenorocirea voastră; îmi voi bate joc când vine spaima voastră;

27 Când vine spaima voastră ca pustiirea și nimicirea voastră vine ca un vârtej de vânt; când vine strâmtorarea și chinul peste voi,

28 Atunci mă vor chema, dar voi refuza să răspund; devreme mă vor căuta, dar nu mă vor găsi,

²⁹ Pentru că au urât cunoașterea și nu au ales teama de DOMNUL;

³⁰ Au refuzat sfatul meu, au disprețuit întreaga mea muștrare.

³¹ De aceea vor mânca din rodul căii lor și vor fi îndestulați cu propriile lor planuri.

³² Fiindcă abaterea de pe cale a celor simpli îi va ucide și prosperitatea proștilor îi va nimici.

³³ Dar oricine îmi dă ascultare va locui în siguranță și va fi liniștit față de teama de rău.

2

¹ Fiul meu, dacă vei primi cuvintele mele și vei ascunde poruncile mele în tine,

² Astfel încât îți apleci urechea la înțelepciune și îți dedici inima înțelegerii,

³ Da, dacă strigi după cunoaștere și îți înalți vocea pentru înțelegere,

⁴ Dacă o cauți precum argintul și o cercetezi ca pe tezaure ascunse,

⁵ Atunci vei înțelege teama de DOMNUL și vei găsi cunoașterea lui Dumnezeu.

⁶ Fiindcă DOMNUL dă înțelepciune; din gura lui vin cunoaștere și înțelegere.

⁷ El strânge înțelepciune sănătoasă pentru cel drept; este un scut celor ce umblă cu integritate.

⁸ El păzește cărările judecății și păstrează calea sfinților săi.

⁹ Atunci vei înțelege dreptatea și judecata și echitatea, da, fiecare cărare bună.

¹⁰ Când înțelepciunea intră în inima ta și cunoașterea este plăcută sufletului tău,

11 Atunci discernerea te va păstra, înțelegerea te va păzi,

12 Pentru a te scăpa de calea omului rău, de omul care vorbește lucruri perverse;

13 De cel care lasă cărările integrității pentru a umbla pe căile întunericului;

14 Care se bucură să facă răul și se desfată în perversitatea celui stricat;

15 Ale căror căi sunt strâmbe și perversi în cărările lor;

16 Pentru a te elibera de femeia străină, chiar de străina care lingusește prin cuvintele ei;

17 Care părăsește pe călăuza tinereții ei și uită legământul Dumnezeuului ei,

18 Deoarece casa ei se apleacă spre moarte și cărările ei spre cei morți.

19 Niciunul dintre cei ce merg la ea nu se mai întoarce, nici cărările vieții nu apucă.

20 Ca să umbli pe calea celor buni și să ții cărările celor drepti.

21 Fiindcă toți cei integri vor locui în țară și cei desăvârșiți vor rămâne în ea.

22 Dar cei stricați vor fi stârpiți de pe pământ și călcătorii *de lege* vor fi dezrădăcinați din el.

3

1 Fiul meu, nu uita legea mea, ci inima ta să păzească poruncile mele;

2 Fiindcă ele vor adăuga zilelor tale lungime și ani de viață și pace.

3 Să nu te părăsească mila și adevărul; leagă-le în jurul gâtului tău; scrie-le pe tăblia inimii tale;

⁴ Astfel vei găsi favoare și bună înțelegere în ochii lui Dumnezeu și a oamenilor.

⁵ Încrede-te în DOMNUL cu toată inima ta și nu te sprijini pe propria ta înțelegere.

⁶ Recunoaște-l în toate căile tale și el îți va îndrepta cărările.

⁷ Nu fi înțelept în ochii tăi; teme-te de DOMNUL și depărtează-te de rău.

⁸ Va fi sănătate buricului tău și măduvă oaselor tale.

⁹ Onorează pe DOMNUL cu averea ta și cu primele roade din tot venitul tău;

¹⁰ Astfel vor fi umplute hambarele tale cu abundență și teascurile tale vor da pe dinafară cu vin nou.

¹¹ Fiul meu, nu disprețui disciplinarea DOMNULUI, nici nu obosi la îndreptarea lui,

¹² Fiindcă DOMNUL îndreaptă pe cine iubește, precum un tată pe fiul în care își găsește plăcere.

¹³ Fericit este omul care găsește înțelepciune și omul care obține înțelegere.

¹⁴ Căci comerțul cu ea este mai bun decât comerțul cu argint, iar câștigul ei decât aurul fin.

¹⁵ Ea este mai prețioasă decât rubinele și toate lucrurile pe care le dorești nu sunt de comparat cu ea.

¹⁶ În mâna ei dreaptă se află lungimea zilelor și în stânga ei sunt bogățiile și onoarea.

¹⁷ Căile ei sunt căi plăcute și toate cărările ei sunt pace.

¹⁸ Ea este un pom al vieții pentru cei ce o țin strâns și fericit este cel care o păstrează.

¹⁹ DOMNUL prin înțelepciune a fondat pământul,

prin înțelegere a întemeiat cerurile.

²⁰ Prin cunoașterea lui sunt despicate adâncurile și norii picură roua.

²¹ Fiul meu, să nu se depărteze ele de ochii tăi! Păzește înțelepciunea sănătoasă și discernerea;

²² Astfel ele vor fi viață sufletului tău și grație gâtului tău.

²³ Atunci vei umbla în siguranță pe calea ta și piciorul tău nu se va poticni.

²⁴ Când te culci, nu te vei teme; da, te vei culca și somnul tău va fi dulce.

²⁵ Nu te teme de spaima năprasnică, nici de pustierea celor stricați când vine.

²⁶ Fiindcă DOMNUL va fi încrederea ta și îți va păstra piciorul să nu fie prins.

²⁷ Nu opri binele de la cei cărora li se cuvine, când stă în puterea mâinii tale să o faci.

²⁸ Nu spune vecinului tău: Du-te și revino, și mâine îți voi da; când ai lângă tine ce îți trebuie.

²⁹ Nu plănui răul împotriva vecinului tău, văzând că el trăiește în siguranță lângă tine.

³⁰ Nu te certa fără motiv cu un om, dacă nu ți-a făcut niciun rău.

³¹ Nu invidia pe opresor și nu alege niciuna din căile lui.

³² Fiindcă cel pervers este urâciune pentru DOMNUL, dar taina lui este cu cei dreți.

³³ Blestemul DOMNULUI este în casa celui stricat, dar el binecuvântează locuința celor dreți.

³⁴ Într-adevăr, el batjocorește pe batjocoritori, dar dă har celor umili.

³⁵ Cei înțelepți vor moșteni glorie, dar rușinea va fi înălțarea proștilor.

4

¹ Ascultați, copiilor, instruirea unui tată și dați atenție pentru a cunoaște înțelegerea.

² Nu părăsiți legea mea, pentru că eu vă dau doctrină bună.

³ Pentru că eram fiul tatălui meu, plătând și singurul *iubit* înaintea mamei mele.

⁴ El, de asemenea, m-a învățat și mi-a spus: Să păstreze inima ta cuvintele mele, ține poruncile mele și vei trăi.

⁵ Obține înțelepciune, obține înțelegere; nu uita, nici nu te abate de la cuvintele gurii mele.

⁶ Nu o părăsi, și ea te va păstra; iubește-o, și ea te va păzi.

⁷ Înțelepciunea este lucrul de căpătâi; de aceea, obține înțelepciune; și cu toate cele obținute, obține înțelegere.

⁸ Înalț-o, și ea te va înălța; te va onora când o îmbrățișezi.

⁹ Ea va da capului tău o podoabă de har, îți va aduce o coroană de glorie.

¹⁰ Ascultă, fiul meu, și primește spuselor mele; și mulți vor fi anii vieții tale.

¹¹ Te-am învățat despre calea înțelepciunii, te-am condus pe cărări drepte.

¹² Când umbli, pașii tăi nu vor fi strâmtorați; și când alergi nu te vei poticni.

¹³ Ține strâns de instruire; nu o lăsa să plece; păzește-o, fiindcă ea este viața ta.

¹⁴ Nu intra în cărarea celor stricați și nu te duce pe calea celor răi.

15 Evit-o, nu trece nici măcar pe lângă ea, întoarce-te de la ea și treci mai departe.

16 Fiindcă ei nu dorm, fără să fi făcut vreoticăloșie; și somnul le este luat dacă nu fac pe cineva să cadă.

17 Fiindcă ei mănâncă pâinea stricăciunii și beau vinul violenței.

18 Dar cărarea celor dreți este ca lumina strălucitoare, care strălucește tot mai mult până în ziua desăvârșită.

19 Calea celor stricați este ca întunericul; ei nu știu în ce se poticnesc.

20 Fiul meu, dă atenție cuvintelor mele; apleacă-ți urechea la spusesele mele.

21 Să nu se depărteze de ochii tăi; păstrează-le în mijlocul inimii tale.

22 Fiindcă ele sunt viață pentru cei ce le găsesc și sănătate pentru toată carnea lor.

23 Păzește-ți inima cu toată silința, fiindcă din ea sunt ieșirile vieții.

24 Alungă de la tine o gură perversă și îndepărtează buze perverse de la tine.

25 Să privească ochii tăi înainte, iar pleoapele tale să privească drept în fața ta.

26 Cumpănește cărarea pașilor tăi și toate căile tale să fie întemeiate.

27 Nu te întoarce nici la dreapta nici la stânga; îndepărtează-ți piciorul de la rău.

5

1 Fiul meu, dă atenție la înțelepciunea mea și apleacă-ți urechea la înțelegerea mea,

² Ca să iei aminte la discernere și ca buzele tale să păzească cunoașterea.

³ Fiindcă buzele femeii străine picură ca fagurele și gura ei este mai alunecoasă decât untdelemnul;

⁴ Dar sfârșitul ei este amar ca pelinul, ascuțit ca o sabie cu două tăișuri.

⁵ Picioarele ei merg jos la moarte, pașii ei apucă spre iad.

⁶ Ca nu cumva să cumpănești cărarea vieții, căile ei sunt schimbătoare, ca să nu le poți cunoaște.

⁷ De aceea ascultați-mă acum copiilor și nu vă depărtați de cuvintele gurii mele!

⁸ Mută-ți calea departe de ea și nu te apropia de ușa casei ei,

⁹ Ca nu cumva să dai onoarea ta altora și anii tăi celui crud,

¹⁰ Ca nu cumva să fie îndestulați străinii cu bogăția ta și ostenele tale să fie în casa unui străin,

¹¹ Și la urmă să jelești, când carnea ta și trupul tău sunt mistuite,

¹² Și să spui: Cum de am urât instruirea și inima mea a disprețuit mustrarea;

¹³ Și nu am ascultat de vocea învățătorilor mei, nici nu mi-am aplecat urechea la cei ce m-au instruit!

¹⁴ Am fost aproape în fiecare rău în mijlocul mulțimii și al adunării.

¹⁵ Bea apă din propriul tău izvor și ape curgătoare din propria ta fântână.

¹⁶ Izvoarele tale să se reverse departe și râuri de ape să fie pe străzi.

17 Să fie numai ale tale și nu ale străinilor care sunt cu tine.

18 Fântâna ta să fie binecuvântată; și bucură-te cu soția tinereții tale.

19 Ca cerboaică drăgăstoasă să fie ea și o căprioară plăcută; să te sature tot timpul sânii ei; și fii întotdeauna îmbătat de dragostea ei.

20 Și de ce ai dori tu, fiul meu, să fii îmbătat de o femeie străină și să îmbrățișezi sânul unei străine?

21 Căci căile omului sunt înaintea ochilor DOMNULUI și el cumpănește toate cărările lui.

22 Propriile lui nelegiuiri îl vor prinde pe cel stricat și va fi ținut cu funiile păcatelor sale.

23 El va muri fără instruire și în măreția nechibzuinței sale se va rătăci.

6

1 Fiul meu, dacă te pui garant pentru prietenul tău, dacă ai bătut palma cu un străin,

2 Ești prins în capcană prin cuvintele gurii tale, prin cuvintele gurii tale ești prins!

3 Fă aceasta acum, fiul meu, și eliberează-te când ajungi în mâna prietenului tău; du-te, umilește-te și întărește-l pe prietenul tău.

4 Nu da somn ochilor tăi, nici ațipire pleoapelor tale.

5 Eliberează-te precum o căprioară din mâna vânătorului și ca o pasăre din mâna păsărarului.

6 Du-te la furnică, leneșule; ia aminte la căile ei și fii înțelept;

7 Ea, care, neavând nici călăuză, nici supraveghetor, nici stăpân,

⁸ Își face rost de mâncare în timpul verii și își strânge mâncarea în timpul secerișului.

⁹ Cât timp vei dormi, leneșule? Când te vei trezi din somnul tău?

¹⁰ Încă puțin somn, puțină ațipire, puțină încrucișare a mâinilor pentru a dormi;

¹¹ Așa va veni sărăcia ta ca un călător și lipsa ta ca un om înarmat.

¹² Un om rău, un om stricat, umblă cu o gură perversă.

¹³ El clipește din ochii lui, vorbește cu picioarele lui, învață pe alții cu degetele lui;

¹⁴ Perversitate este în inima lui, uneltește ticăloșie neconținut, seamănă discordie.

¹⁵ De aceea nenorocirea lui va veni dintr-odată; dintr-odată va fi zdrobit fără remediu.

¹⁶ Aceste șase lucruri le urăște DOMNUL; da, șapte sunt urâciune pentru el:

¹⁷ O privire trufașă, o limbă mincinoasă și mâini care varsă sânge nevinovat,

¹⁸ O inimă care uneltește planuri stricate, picioare care sunt iuți să alerge la ticăloșie,

¹⁹ Un martor fals care vântură minciuni și cel ce seamănă discordie între frați.

²⁰ Fiul meu, păzește porunca tatălui tău și nu părăsi legea mamei tale;

²¹ Prinde-le continuu peste inima ta și leagă-le în jurul gâtului tău.

²² Când mergi, te va conduce; când dormi, te va ține; și când te trezești, va vorbi cu tine.

²³ Fiindcă porunca este o lampă și legea este lumină; și muștrările instruirii sunt calea vieții;

24 Ca să te țină departe de femeia rea, de limbușeala limbii femeii străine.

25 Nu pofti frumusețea ei în inima ta nici să nu te prindă cu pleoapele ei.

26 Căci printr-o femeie curvă va ajunge un bărbat la o bucată de pâine; și femeia adulteră va vâna viața prețioasă.

27 Poate un bărbat să ia foc în sânul lui și hainele să nu îi fie arse?

28 Poate cineva să meargă pe cărbuni încinși și picioarele să nu îi fie arse?

29 Așa și cel ce intră la soția aproapelui său; oricine se atinge de ea nu este nevinovat.

30 Oamenii nu disprețuiesc un hoț, dacă fură pentru a-și sătura sufletul când este flămând;

31 Dar dacă este găsit, va da înapoi de șapte ori; va da toată averea casei sale.

32 Dar oricine comite adulter cu o femeie, îi lipsește înțelegerea; cel ce face aceasta își nimicește sufletul.

33 Va obține rană și dezonoare și ocară lui nu va fi ștersă.

34 Fiindcă gelozia este turbarea unui bărbat; de aceea nu va cruța în ziua răzbunării.

35 Nu va lua aminte la nicio răscumpărare nici nu va fi mulțumit, deși tu dai multe daruri.

7

1 Fiul meu, ține cuvintele mele și strânge cu tine poruncile mele.

2 Ține poruncile mele și vei trăi; și legea mea ca lumina ochilor tăi.

³ Leagă-le împrejurul degetelor tale, scrie-le pe tăblia inimii tale.

⁴ Spune înțelepciunii: Tu ești sora mea; și numește înțelegerea, ruda ta;

⁵ Ca ele să te țină departe de femeia străină, de străina care lingușește cu vorbele ei.

⁶ Căci de la fereastra casei mele am privit prin deschizătura mea,

⁷ Și am văzut printre cei simpli, am deosebit printre tineri un tânăr lipsit de înțelegere,

⁸ Trecând strada aproape de colțul ei; și el mergea pe calea spre casa ei,

⁹ În amurg, în seara zilei, în negrul și întunericul nopții;

¹⁰ Și, iată, l-a întâlnit o femeie cu îmbrăcămintea unei curve și cu inima vicleană.

¹¹ (Ea este gălăgioasă și încăpățânată; picioarele nu îi stau în casă;

¹² Acum afară, acum pe străzi și pândește la fiecare colț).

¹³ Așa l-a prins și l-a sărutat și cu o față nerușinată i-a spus:

¹⁴ Am ofrande de pace cu mine; astăzi mi-am împlinit promisiunile.

¹⁵ De aceea am ieșit să te întâlnesc, din timp am căutat fața ta și te-am găsit.

¹⁶ Mi-am așternut patul cu cuverturi, cu tapițerii, cu in subțire din Egipt.

¹⁷ Mi-am parfumat patul cu smirnă, aloe și scortişoară.

¹⁸ Vino să ne umplem cu iubire până dimineață, să ne desfătăm cu iubiri.

19 Pentru că soțul nu este acasă, a plecat într-o călătorie lungă;

20 A luat o pungă de bani cu el și va veni acasă la ziua stabilită.

21 Cu vorbirea ei măgulitoare l-a făcut să cedeze, cu limbușeala buzelor ei l-a forțat.

22 El merge deodată după ea, cum merge un bou la măcelărie, sau ca un nebun la disciplinarea în butuci,

23 Până ce o săgeată îi străpunge ficatul, precum o pasăre se grăbește la capcană și nu știe că aceasta o va costa viața.

24 De aceea dați-mi acum ascultare, copii, și dați atenție cuvintelor gurii mele.

25 Să nu se abată inima ta spre căile ei, nu te rătăci în cărările ei.

26 Fiindcă ea a doborât mulți răniți; da, mulți bărbați puternici au fost uciși de ea.

27 Casa ei este calea spre iad, mergând în jos la cămările morții.

8

1 Nu strigă înțelepciunea? Și înțelegerea nu își ridică vocea?

2 Ea stă în picioare pe vârful locurilor înalte, la răspântiile cărărilor.

3 Strigă la porți, la intrarea cetății, la venire înaintea ușilor.

4 Vouă vă strig oamenilor; și vocea mea este spre fiii omului.

5 Voi, cei simpli, înțelegeți înțelepciunea; și voi, proștilor, fiți cu o inimă înțelegătoare.

⁶ Ascultați, căci voi vorbi despre lucruri mărețe, și deschiderea buzelor mele va fi cu lucruri drepte.

⁷ Fiindcă gura mea va vorbi adevăr, iar stricăciunea este urâciune buzelor mele.

⁸ Toate cuvintele gurii mele sunt în dreptate și nu este nimic pervers sau răsucit în ele.

⁹ Toate sunt lămurite pentru cel ce înțelege și drepte pentru cei ce găsesc cunoașterea.

¹⁰ Primește instruirea mea, și nu argint; și cunoaștere, mai degrabă decât aur ales.

¹¹ Fiindcă înțelepciunea este mai bună decât rubinele; și toate lucrurile care pot fi dorite nu pot fi comparate cu ea.

¹² Eu, înțelepciunea, locuiesc cu chibzuința și aflu cunoaștere din invenții ingenioase.

¹³ Teama de DOMNUL este să urăști răul; eu urăsc mândria și aroganța și calea rea și gura perversă.

¹⁴ Sfatul este al meu și înțelepciunea sănătoasă; eu sunt înțelegerea; eu am putere.

¹⁵ Prin mine domnesc împărați și prinți hotărâsc dreptate.

¹⁶ Prin mine conduc prinți și nobili, toți judecătorii de pe pământ.

¹⁷ Eu îi iubesc pe cei ce mă iubesc, și cei ce mă caută din timp mă vor găsi.

¹⁸ Bogății și onoare sunt cu mine, da, bogății durabile și dreptatea.

¹⁹ Rodul meu este mai bun decât aurul, da, decât aur curat, și câștigul meu decât argint ales.

²⁰ Eu conduc pe calea dreptății, în mijlocul cărărilor judecății,

21 Pentru a face pe cei ce mă iubesc să moștenească avere; și le voi umple tezaurele.

22 DOMNUL mă avea în începutul căii sale, înaintea lucrărilor sale din vechime.

23 Din eternitate am fost înălțată, de la început, înainte de a fi pământul.

24 Când nu erau adâncuri, am fost adusă, când nu erau izvoare abundând cu ape.

25 Înainte ca munții să fie așezați, am fost adusă, înainte să fie dealurile;

26 Pe când el încă nu făcuse pământul, nici câmpiile, nici cele mai înalte părți ale țărânei lumii.

27 Când el pregătea cerurile, eu eram acolo; când trăgea un cerc pe fața adâncului,

28 Când întemeia norii deasupra, când întărea izvoarele adâncurilor,

29 Când a dat mării hotărârea sa, ca apele să nu treacă peste porunca lui, când a rânduit fundațiile pământului,

30 Atunci eram lângă el, ca unul ridicat cu el; și îi eram zi de zi desfătarea, bucurându-mă tot timpul înaintea lui;

31 Bucurându-mă în părțile de locuit ale pământului său; și desfătările mele erau cu fiii oamenilor.

32 De aceea acum dați-mi ascultare, copiilor, căci binecuvântați sunt cei ce țin căile mele.

33 Ascultați instruirea și fiți înțelepți și nu o refuzați.

34 Binecuvântat este omul care mă ascultă, veghind zilnic la porțile mele, așteptând la stâlpii ușilor mele.

³⁵ Fiindcă oricine mă găsește, găsește viață și va obține favoarea DOMNULUI.

³⁶ Dar cel ce păcătuiește împotriva mea își face rău propriului suflet; toți cei ce mă urăsc iubesc moartea.

9

¹ Înțelepciunea și-a zidit casa, și-a dăltuit cele șapte coloane;

² Și-a înjunghiat animalele, și-a amestecat vinul, și-a pregătit și masa.

³ Și-a trimis înainte servitoarele; ea strigă în locurile cele mai înalte ale cetății:

⁴ Oricine este simplu, să se abată aici; și celui ce îi lipsește înțelegere îi spune:

⁵ Vino, mănâncă din pâinea mea și bea din vinul pe care l-am amestecat.

⁶ Părăsește pe nebuni și vei trăi; și mergi pe calea înțelegerii.

⁷ Cel ce muștră un batjocoritor își aduce rușine; și cel ce ceartă un om stricat își aduce lui însuși o pată.

⁸ Nu muștra un batjocoritor, ca nu cumva să te urască; ceartă un om înțelept și te va iubi.

⁹ Dă învățătură unui om înțelept și el va fi tot mai înțelept; învață un om drept și el va crește în învățătură.

¹⁰ Teama de DOMNUL este începutul înțelepciunii, și cunoașterea celui sfânt este înțelegere.

¹¹ Fiindcă prin mine zilele tale vor fi înmulțite și ani vor fi adăugați vieții tale.

¹² Dacă ești înțelept, pentru tine însuși ești înțelept; dar dacă batjocorești, singur o vei purta.

13 O femeie nechibzuită este gălăgioasă; ea este proastă și nu știe nimic.

14 Fiindcă ea șade la ușa casei ei, pe un scaun, în locurile înalte ale cetății,

15 Ca să cheme trecători care merg drept pe căile lor;

16 Orice simplu, să se abată pe aici; și celui ce îi lipsește înțelegerea, îi spune:

17 Apele furate sunt dulci și pâinea mâncată în taină este plăcută.

18 Dar el nu știe că acolo sunt morții și oaspeții ei sunt în adâncurile iadului.

10

1 Proverbele lui Solomon. Un fiu înțelept îl înveselește pe tată, dar un fiu prost este întristarea mamei sale.

2 Tezaurile stricăciunii nu folosesc la nimic, dar dreptatea eliberează de la moarte.

3 DOMNUL nu va permite ca sufletul celui drept să înfometeze, dar el leapădă averea celor stricați.

4 Cel ce lucrează cu o mână leneșă sărăcește, dar mâna celui harnic îmbogățește.

5 Cel ce adună în timpul verii este un fiu înțelept, dar cel ce doarme la seceriș este un fiu care aduce rușine.

6 Binecuvântări sunt peste capul celui drept, dar violența umple gura celor stricați.

7 Amintirea celui drept este binecuvântată, dar numele celor stricați va putrezi.

8 Cel înțelept în inimă va primi porunci, dar nebunul trăncănitor va cădea.

9 Cel ce umblă cu integritate umblă în siguranță, dar cel ce își pervertește căile va fi cunoscut.

10 Cel ce clipește din ochi provoacă întristare, dar un nebun trăncănit va cădea.

11 Gura celui drept este fântână de viață, dar violența umple gura celui stricat.

12 Ura stârnește certuri, dar dragostea acoperă toate păcatele.

13 În buzele celui ce are înțelegere se găsește înțelepciune, dar o nua este pentru spatele celui lipsit de înțelegere.

14 Înțelepții strâng cunoaștere, dar gura celui nebun este aproape de nimicire.

15 Avera bogatului este cetatea lui tare; nimicirea săracilor este sărăcia lor.

16 Munca celui drept tinde la viață; rodul celui stricat la păcat.

17 Cel ce ține instruirea este pe calea vieții, dar cel ce refuză mustrarea rătăcește.

18 Cel ce ascunde ură cu buze mincinoase și rostește o calomnie, este un prost.

19 În mulțimea cuvintelor nu lipsește păcatul, dar cel ce își înfrânează buzele este înțelept.

20 Limba celor drepti este ca argint ales; inima celor stricați are puțină valoare.

21 Buzele celui drept hrănesc pe mulți, dar cei nebuni mor din lipsă de înțelepciune.

22 Binecuvântarea DOMNULUI îmbogățește și el nu adaugă nicio mahnire cu ea.

23 Pentru un prost, a face ticăloșie este ca un joc, dar un om al înțelegerii are înțelepciune.

24 Teama celui stricat va veni peste el, dar dorința celor drepti va fi îndeplinită.

25 Așa cum trece vârtejul de vânt, așa nu mai este

cel stricat; dar cel drept este o fundație veșnică.

²⁶ Ca oțet pentru dinți și ca fum pentru ochi, așa este cel leneș pentru cei ce îl trimit.

²⁷ Teama de DOMNUL prelungește zilele, dar anii celor stricați vor fi scurtați.

²⁸ Speranța celor drepti va fi bucurie, dar așteptarea celor stricați va pieri.

²⁹ Calea DOMNULUI este putere pentru cel integru, dar nimicire este pentru lucrătorii nelegiurii.

³⁰ Cel drept nu va fi niciodată clintit din loc, dar cei stricați nu vor locui pământul.

³¹ Gura celui drept duce mai departe înțelepciune, dar limba perversă va fi tăiată.

³² Buzele celui drept cunosc ceea ce este bine primit, dar gura celor stricați vorbește perversitate.

11

¹ O balanță înșelătoare este urâciune pentru DOMNUL, dar o greutate întreagă este desfătarea lui.

² Când vine mândria, atunci vine rușinea; dar cu cei umili este înțelepciunea.

³ Integritatea celor drepti îi va călăuzi, dar perversitatea călcătorilor *de lege* îi va nimici.

⁴ Avera nu folosește în ziua furiei, dar dreptatea eliberează de la moarte.

⁵ Dreptatea celui desăvârșit îi va îndrepta calea, dar cel stricat va cădea prin propria lui stricăciune.

⁶ Dreptatea celor integri îi va elibera, dar călcătorii *de lege* vor fi prinși în răutatea lor.

⁷ Când un om stricat moare, așteptarea lui va pieri; și speranța celor nedrepti piere.

8 Cel drept este eliberat din tulburare, iar în locul lui vine cel stricat.

9 Un fățarnic nimicește pe aproapele său cu gura sa, dar prin cunoaștere cei drepti vor fi eliberați.

10 Când le merge bine celor drepti, cetatea se bucură, și când pier cei stricați, sunt strigăte.

11 Prin binecuvântarea celor integri este înălțată cetatea, dar prin gura celor stricați este doborâtă.

12 Cel lipsit de înțelepciune disprețuiește pe aproapele său, dar un om al înțelegerii tace.

13 Un bârfitor dezvăluie taine, dar cel al unui duh credincios ascunde lucrul.

14 Unde nu este sfat, poporul cade; dar în mulțimea sfătuitoarelor este siguranță.

15 Cel care este garant pentru un străin, va suferi rău pentru aceasta; și cel ce urăște a fi garanție este în siguranță.

16 O femeie cu har păstrează onoarea, și cei puternici păstrează bogății.

17 Omul milos face bine sufletului său, dar cel crud își tulbură propria sa carne.

18 Cel stricat lucrează o lucrare înșelătoare, dar celui ce seamănă dreptate îi va veni o răsplată sigură.

19 Așa cum dreptatea tinde la viață, tot așa, cel ce urmărește răul îl urmărește pentru propria lui moarte.

20 Cei ai unei inimi perverse sunt urâciune pentru DOMNUL, dar cei integri în căile lor sunt desfătarea lui.

21 Deși sunt mână în mână, cei stricați nu vor fi nepedepsiți; dar sămânța celor drepti va fi eliberată.

²² Ca o bijuterie de aur în râtul unui porc, așa este o femeie frumoasă fără discernământ.

²³ Dorința celor dreți nu este decât bună, dar așteptarea celor stricați este furie.

²⁴ Este unul care împrăștie și totuși are mai mult; și este cel care păstrează mai mult decât este potrivit, dar tinde la sărăcie.

²⁵ Sufletul darnic va fi îngrășat, și cel ce adapă va fi și el adăpat.

²⁶ Pe cel ce oprește grânele, pe acela îl va blestema poporul; dar binecuvântare va fi peste capul celui ce le vinde.

²⁷ Cel ce caută stăruitor binele procură favoare, dar cel ce caută ticăloșie, aceasta va veni peste el.

²⁸ Cel ce se încrede în bogățiile lui va cădea, dar cel drept va înverzi ca o ramură.

²⁹ Cel ce își tulbură casa va moșteni vânt; și nebunul va fi servitor al celui înțelept în inimă.

³⁰ Rodul celui drept este un pom al vieții, și cel ce câștigă suflete este înțelept.

³¹ Iată, cel drept va fi recompensat pe pământ; cu atât mai mult cel stricat și cel păcătos.

12

¹ Oricine iubește instruirea iubește cunoașterea, dar cel ce urăște mustrarea este neghiob.

² Un om bun obține favoarea DOMNULUI, dar pe un om al planurilor stricate el îl va condamna.

³ Un om nu va fi întemeiat prin stricăciune, dar rădăcina celor dreți nu va fi mutată.

⁴ O femeie virtuoasă este o coroană pentru soțul ei, dar cea care îl face de rușine este ca putregaiul în oasele lui.

⁵ Gândurile celor drepti sunt drepte, dar sfaturile celor stricați sunt înșelăciune.

⁶ Cuvintele celor stricați sunt pentru a pândi pentru sânge, dar gura celor integri îi va elibera.

⁷ Cei stricați sunt doborâți și nu mai sunt, dar casa celor drepti va sta în picioare.

⁸ Un om va fi lăudat după înțelepciunea sa, dar cel cu o inimă perversă va fi disprețuit.

⁹ Cel ce este disprețuit și are un servitor este mai bun decât cel ce își dă onoare și îi lipsește pâinea.

¹⁰ Un om drept dă atenție vieții animalului său, dar îndurările blânde ale celor stricați sunt crude.

¹¹ Cel ce își ară pământul va fi săturat cu pâine, dar cel ce urmează persoane de nimic este lipsit de înțelegere.

¹² Cel stricat dorește prada oamenilor răi, dar rădăcina celor drepti rodește.

¹³ Cel stricat este prins în capcană prin fărădelegea buzelor sale, dar cel drept va ieși din tulburare.

¹⁴ Un om va fi săturat cu bine prin rodul gurii sale, și recompensa mâinilor omului îi va fi restituită.

¹⁵ Calea unui nebun este dreaptă în propriii lui ochi, dar cel ce dă ascultare sfatului este înțelept.

¹⁶ Furia unui nebun este imediat cunoscută, dar un om chibzuit acoperă rușinea.

¹⁷ Cel ce spune adevăr declară dreptate, dar un martor fals, înșelăciune.

¹⁸ Este unul care vorbește ca străpungerile unei săbii, dar limba celor înțelepti este sănătate.

¹⁹ Buza adevărului va fi întemeiată, pentru totdeauna, dar o limbă mincinoasă este numai pen-

tru o clipă.

²⁰Înșelăciune este în inima celor ce plănuiesc răul, dar a sfătuitoarelor păcii este bucuria.

²¹Niciun rău nu se va întâmpla celui drept, dar cei stricați vor fi umpluți cu ticăloșii.

²²Buze mincinoase sunt urâciune pentru DOMNUL, dar cei ce lucrează după adevăr sunt desfătarea lui.

²³Un om chibzuit ascunde cunoaștere, dar inima proștilor vestește nechibzuință.

²⁴Mâna celor harnici va conduce, dar cel leneș va fi sub tribut.

²⁵Întristarea din inima omului o face să se aplece, dar un cuvânt bun face inima veselă.

²⁶Cel drept este nespus mai bun decât vecinul său, dar calea celor stricați îi amăgește.

²⁷Leneșul nu își frige vânatul, dar averea omului harnic este prețioasă.

²⁸În calea dreptății este viață, și în cărarea ei nu este moarte.

13

¹Un fiu înțelept ascultă instruirea tatălui său, dar un batjocoritor nu ascultă mustrarea.

²Un om va mânca ce este bun prin rodul gurii sale, dar sufletul călcătorilor *de lege* va mânca violență.

³Cel ce își păzește gura își păstrează viața, dar cel ce își deschide larg buzele va avea distrugere.

⁴Sufletul celui leneș dorește și nu are nimic; dar sufletul celor harnici va fi îngrășat.

⁵Un om drept urăște minciuna, dar un om stricat este scârbos și ajunge de rușine.

⁶ Dreptatea păzește pe cel integru în calea sa, dar stricăciunea răstoarnă pe păcătos.

⁷ Este unul care face pe bogatul, totuși nu are nimic; este unul care face pe săracul, totuși are mari bogății.

⁸ Răscumpărarea vieții unui om sunt bogățiile sale, dar săracul nu ascultă muștrarea.

⁹ Lumina celor drepti se bucură, dar lampa celor stricați va fi stinsă.

¹⁰ Numai prin mândrie vine cearta, dar înțelepciunea este cu cei bine sfătuiți.

¹¹ Averea obținută prin deșertăciune va fi micșorată, dar cel ce adună prin muncă va crește.

¹² Speranța amânată face inima bolnavă, dar când vine dorința, ea este un pom al vieții.

¹³ Oricine disprețuiește cuvântul va fi nimicit, dar cel ce se teme de poruncă va fi răsplătit.

¹⁴ Legea celui înțelept este un izvor al vieții, pentru a depărta de capcanele morții.

¹⁵ Buna înțelegere dă favoare, dar calea călcătorilor *de lege* este grea.

¹⁶ Fiecare om chibzuit lucrează cu cunoaștere, dar un prost își dă pe față nechibzuința.

¹⁷ Un mesager stricat cade în ticăloșie, dar un ambasador credincios este sănătate.

¹⁸ Sărăcie și rușine vor fi pentru cel ce refuză instruirea, dar cel ce dă atenție muștrării va fi onorat.

¹⁹ Dorința împlinită este dulce pentru suflet, dar este urâciune pentru proști să se depărteze de rău.

²⁰ Cel ce umblă cu oameni înțelepți va fi înțelept, dar un însoțitor al proștilor va fi nimicit.

21 Răul urmărește pe păcătoși, dar cei drepti vor fi răsplătiți cu bine.

22 Un om bun lasă o moștenire copiilor copiilor săi, dar averea păcătosului este păstrată pentru cel drept.

23 Mâncare multă este în arătura celui sărac, dar este unul nimic din lipsă de judecată.

24 Cel care cruță nuiăua sa își urăște fiul, dar cel care îl iubește, îl disciplinează la timp.

25 Cel drept mănâncă până la săturarea sufletului său, dar pântecele celor stricați va duce lipsă.

14

1 Fiecare femeie înțeleaptă își zidește casa, dar nechibzuita o dărâmă cu mâinile ei.

2 Cel ce umblă în integritatea lui se teme de DOMNUL, dar cel ce este pervers în căile sale îl disprețuiește.

3 În gura celui nebun este un toiag al mândriei, dar buzele celor înțelepți îi vor păstra.

4 Unde nu sunt boi, ieslea este curată; dar mult câștig este prin tăria boului.

5 Un martor credincios nu minte, dar un martor fals vântură minciuni.

6 Un batjocoritor caută înțelepciunea și nu o găsește, dar cunoașterea este ușoară pentru cel ce înțelege.

7 Pleacă din prezența unui om prost, când nu găsești în el buzele cunoașterii.

8 Înțelepciunea celui chibzuit este să cunoască propria sa cale, dar nechibzuința proștilor este înșelăciune.

9 Nebunii iau în răs păcatul, dar printre drepti este favoare.

10 Inima își cunoaște propria ei amărăciune, și un străin nu se amestecă în bucuria ei.

11 Casa celor stricați va fi dărâmată, dar tabernacolul celor integri va înflori.

12 Este o cale care i se pare dreaptă unui om, dar sfârșitul ei sunt căile morții.

13 Chiar în răs inima este plină de durere, și sfârșitul acelei veselii este întristare.

14 Cel care decade în inimă va fi umplut cu propriile sale căi, și un om bun va fi umplut din el însuși.

15 Cel simplu crede fiecare cuvânt, dar omul chibzuit se uită bine la umblarea lui.

16 Un om înțelept se teme și se depărtează de rău, dar prostul se înfurie și este încrezător.

17 Cel care repede se mânie lucrează nechibzuit, și un bărbat al planurilor stricate este urât de alții.

18 Cei simpli moștenesc nechibzuință, dar cei chibzuiți sunt încoronați cu cunoaștere.

19 Cei răi se apleacă în fața celor buni, și cei stricați la porțile celui drept.

20 Cel sărac este urât chiar de aproapele său, dar cel bogat are mulți prieteni.

21 Cel ce disprețuiește pe aproapele său păcătuiește, dar cel ce are milă de săraci, fericit este.

22 Nu rătăcesc cei ce plănuiesc răul? Dar milă și adevăr vor fi cu cei ce plănuiesc binele.

23 În toată munca este câștig, dar vorbăria buzelor duce numai la lipsă.

24 Coroana celor înțelepți este bogăția lor, dar

nechibzuinta proștilor este nechibzuintă.

²⁵ Un martor adevărat eliberează suflete, dar un martor înșelător vântură minciuni.

²⁶ În teama de DOMNUL este încredere puternică, și copiii lui vor avea un loc de scăpare.

²⁷ Teamă de DOMNUL este un izvor de viață, ca să depărteze de capcanele morții.

²⁸ În mulțimea poporului stă onoarea împăratului, dar în lipsa poporului este nimicirea prințului.

²⁹ Cel încet la furie este omul unei mari înțelegeri, dar cel al unui duh nerăbdător înalță nechibzuintă.

³⁰ O inimă sănătoasă este viața cărnii, dar invidia este putregaiul oaselor.

³¹ Cel ce oprimă pe sărac ocărește pe Făcătorul său, dar cel ce îl onorează are milă de sărac.

³² Cel stricat este alungat în stricăciunea lui, dar cel drept are speranță în moartea sa.

³³ Înțelepciunea se odihnește în inima celui ce are înțelegere, dar ce este în mijlocul proștilor este făcut cunoscut.

³⁴ Dreptatea înalță o națiune, dar păcatul este ocară pentru orice popor.

³⁵ Favoarea împăratului este îndreptată spre un servitor înțelept, dar furia lui este împotriva celui ce aduce rușinea.

15

¹ Un răspuns blând înlătură furia, dar cuvintele apăsătoare întărită mânia.

² Limba înțelepților folosește corect cunoașterea, dar gura proștilor revarsă nechibzuintă.

³ Ochii DOMNULUI sunt în fiecare loc, privind răul și binele.

4 O limbă sănătoasă este un pom al vieții, dar perversitate în ea este o spărtură în duh.

5 Un nebun disprețuiește instruirea tatălui său, dar cel ce dă atenție muștrării este chibzuit.

6 În casa celui drept este mult tezaur, dar în veniturile celui stricat este tulburare.

7 Buzele celor înțelepți răspândesc cunoaștere, dar inima proștilor nu face la fel.

8 Sacrificiul celor stricați este urâciune pentru DOMNUL, dar rugăciunea celor integri este desfătarea lui.

9 Calea celui stricat este urâciune pentru DOMNUL, dar el iubește pe cel ce urmează dreptatea.

10 Disciplinarea este apăsătoare pentru cel ce părăsește calea, iar cel ce urăște muștrarea va muri.

11 Iad și distrugere sunt înaintea DOMNULUI; cu cât mai mult sunt atunci inimile copiilor oamenilor.

12 Un batjocoritor nu iubește pe cel care îl muștră, nici nu se va duce la cei înțelepți.

13 O inimă veselă face înfățișarea voioasă, dar prin întristarea inimii duhul este frânt.

14 Inima celui ce are înțelegere caută cunoaștere, dar gura proștilor se hrănește din nechibzuință.

15 Toate zilele celui nenorocit sunt rele, dar cel cu o inimă veselă are un ospăț neîncetat.

16 Mai bine puțin, cu teamă de DOMNUL, decât mare tezaur cu tulburare.

17 Mai bine o masă cu verdețuri unde este iubire, decât boul legat la iesle și ura cu el.

18 Un om furios stârnește certuri, dar cel încet la mânie liniștește cearta.

19 Calea leneșului este ca o îngrăditură de spini, dar calea celor drepti este netezită.

20 Un fiu înțelept face veselie tatălui, dar un om prost disprețuiește pe mama sa.

21 Nechibzuința este bucurie pentru cel lipsit de înțelepciune, dar un om al înțelegerii umblă cu integritate.

22 Fără sfat, scopurile sunt dezamăgite, dar în mulțimea sfătuitoarelor sunt ele întemeiate.

23 Un om are bucurie prin răspunsul gurii sale; și ce bun este un cuvânt spus la timpul potrivit!

24 Pentru cel înțelept calea vieții este deasupra, ca el să se depărteze de iadul de dedesubt.

25 DOMNUL va dărâma casa celui mândru, dar el va întemeia hotarul văduvei.

26 Gândurile celor stricați sunt urâciune pentru DOMNUL, dar cuvintele celor puri sunt cuvinte plăcute.

27 Cel lacom de câștig își tulbură casa, dar cel ce urăște mitele, va trăi.

28 Inima celui drept studiază ca să răspundă, dar gura celor stricați revarsă lucruri rele.

29 DOMNUL este departe de cei stricați, dar el ascultă rugăciunea celor drepti.

30 Lumina ochilor bucură inima, și o veste bună îngrașă oasele.

31 Urechea care ascultă mustrarea vieții locuiește printre cei înțelepți.

32 Cel ce refuză instruirea își disprețuiește propriul său suflet, dar cel ce ascultă mustrarea obține înțelegere.

33 Teama de DOMNUL este instruirea înțelepciunii, și înaintea onoarei este umilința.

16

¹ Pregătirile inimii în om și răspunsul limbii sunt de la DOMNUL.

² Toate căile unui om sunt curate în proprii lui ochi, dar DOMNUL cântărește duhurile.

³ Încredințează lucrările tale DOMNULUI și gândurile tale vor fi întemeiate.

⁴ DOMNUL a făcut pentru el însuși toate lucrurile; da, chiar pe cel stricat pentru ziua răului.

⁵ Fiecare om îngâmfat în inimă este urâciune pentru DOMNUL; deși merge mână în mână, el nu va rămâne nepedepsit.

⁶ Prin milă și adevăr nelegiuirea este îndepărtată, și prin teama de DOMNUL oamenii se depărtează de rău.

⁷ Când căile unui om îi plac DOMNULUI, el face chiar pe dușmanii lui să fie în pace cu el.

⁸ Mai bine puțin cu dreptate, decât venituri mari fără dreptate.

⁹ Inima unui om plănuiește calea lui, dar DOMNUL îi conduce pașii.

¹⁰ O hotărâre divină este pe buzele împăratului; gura lui nu încalcă legea în judecată.

¹¹ O greutate și o balanță dreaptă sunt ale DOMNULUI; toate greutatele din pungă sunt lucrarea lui.

¹² Pentru împărați este urâciune să comită stricăciune, pentru că tronul este întemeiat prin dreptate.

¹³ Buzele drepte sunt desfătarea împăraților și ei iubesc pe acela care vorbește drept.

¹⁴ Furia unui împărat este ca mesagerii morții, dar un om înțelept o va potoli.

15 În lumina înfățișării împăratului este viață; și favoarea lui este ca un nor de ploaie de primăvară.

16 Cu cât este mai bine a obține înțelepciune decât aur! Și a obține înțelegere mai de ales decât argint!

17 Calea largă a celor integri este să se depărteze de rău; cel ce își păzește calea își păstrează sufletul.

18 Mândria merge înaintea distrugerii și un duh îngâmfat înaintea căderii.

19 Mai bine să ai un duh umil cu cei de jos, decât să împarți prada cu cei mândri.

20 Cel ce se comportă cu înțelepciune într-un lucru va găsi binele; și oricine se încrede în DOMNUL este fericit.

21 Cel înțelept în inimă se va numi chibzuit; și dulceața buzelor adaugă învățatură.

22 Înțelegerea este un izvor de viață pentru cel ce o are, dar instruirea nechibzuiților este nechibzuință.

23 Inima celui înțelept îi face gura chibzuită și adaugă învățatură buzelor sale.

24 Cuvintele plăcute sunt ca un fagure de miere, dulci pentru suflet și sănătate pentru oase.

25 Este o cale care i se pare dreaptă unui om, dar sfârșitul ei sunt căile morții.

26 Cel ce muncește, muncește pentru el însuși, fiindcă gura lui pofteste aceasta de la el.

27 Un om neevlavios sapă să scoată răul la iveală și pe buzele sale este ca un foc arzător.

28 Un om pervers seamănă ceartă, și un șoptitor desparte prieteni buni.

29 Un om violent ademenește pe aproapele său și îl conduce pe calea care nu este bună.

³⁰ El își închide ochii ca să uneltească lucruri perverse; mișcându-și buzele duce răul la împlinire.

³¹ Capul cărunt este o coroană a gloriei, dacă este găsit pe calea dreptății.

³² Cel încet la mânie este mai bun decât cel tare, și cel ce își stăpânește duhul, decât cel ce ia o cetate.

³³ Sorțul este aruncat în poală, dar întregul verdict al acestuia este al DOMNULUI.

17

¹ Mai bine o bucată de pâine uscată și liniște cu ea, decât o casă plină de carnea sacrificiilor cu ceartă.

² Un servitor înțelept va conduce peste un fiu care aduce rușine și va avea parte de moștenire între frați.

³ Creuzetul este pentru argint și cuptorul pentru aur, dar DOMNUL încearcă inimile.

⁴ Un făptuitor al stricăciunii dă atenție buzelor înșelătoare, și un mincinos deschide urechea la o limbă rea.

⁵ Oricine batjocorește pe sărac ocărăște pe Făcătorul său, și cel care se bucură la dezastre nu va rămâne nepedepsit.

⁶ Copiii copiilor sunt coroana bătrânilor și gloria copiilor sunt părinții lor.

⁷ Prostului nu i se potrivește o vorbire aleasă; cu atât mai puțin buze mincinoase unui prinț.

⁸ Un dar este asemenea unei pietre prețioase în ochii celui ce îl are; oriîncotro se întoarce, prosperă.

⁹ Cel ce acoperă o fărădelege caută iubire, dar cel ce tot repetă un lucru separă prieteni buni.

10 O muștrare își găsește loc mult mai adânc la un om înțelept, decât o sută de lovituri la un prost.

11 Un om care face rău caută numai rebeliune; de aceea împotriva lui va fi trimis un mesager crud.

12 Mai bine să întâlnească un om o ursoaică jefuită de puii ei, decât un prost în nechibzuința lui.

13 Oricine răsplătește cu rău pentru bine, răul nu se va depărta de casa lui.

14 Începutul certei este ca atunci când cineva dă drumul la ape; de aceea părăsește cearta înainte să fi amestecat în ea.

15 Cel ce declară drept pe cel stricat și cel ce condamnă pe cel drept, chiar amândoi sunt urâciune pentru DOMNUL.

16 La ce folosește un preț în mâna unui prost pentru a obține înțelepciune, văzând că nu are inimă pentru aceasta?

17 Un prieten iubește în toate timpurile, și un frate este născut pentru timpuri de restriște.

18 Un om lipsit de înțelegere bate palma și devine garant în prezența prietenilor săi.

19 Cel ce iubește cearta iubește fărădelegea, și cel ce își înalță poarta caută distrugere.

20 Cel ce are o inimă perversă nu găsește niciun bine, și cel ce are o limbă perversă cade în ticăloșie.

21 Cel ce dă naștere unui prost face aceasta spre întristarea lui, și tatăl unui nebun nu are bucurie.

22 O inimă veselă face bine ca un medicament, dar un duh frânt usucă oasele.

23 Un om stricat ia un dar din sân ca să strice căile judecății.

24 Înțelepciune este înaintea celui ce are înțelegere, dar ochii unui prost sunt ațintiți la marginile

pământului.

²⁵ Un fiu prost este o mahnire pentru tatăl său și amărăciune pentru cea care l-a născut.

²⁶ De asemenea să pedepsești pe cel drept nu este bine, nici să lovești pe prinți pentru echitate.

²⁷ Cel ce are cunoaștere își cruță cuvintele, și un om al înțelegerii are un duh ales.

²⁸ Chiar un nebun este considerat înțelept când își ține gura, și cel ce își închide buzele ca om chibzuit.

18

¹ Prin dorință un om, separându-se, caută și se amestecă cu toată înțelepciunea.

² Un prost nu își găsește plăcerea în înțelegere, ci în descoperirea inimii sale.

³ Când vine cel stricat vine și disprețul, și cu mârșăvia, ocară.

⁴ Cuvintele gurii unui om sunt ca ape adânci, iar izvorul înțelepciunii ca un pârâu revărsat.

⁵ Nu este bine a părtini persoana celui stricat, *nu este bine* a doborî pe cel drept în judecată.

⁶ Buzele prostului intră în ceartă și gura lui cere lovituri.

⁷ Gura unui prost îi este nimicire și buzele lui sunt capcana sufletului său.

⁸ Vorbele unui bârfitor sunt ca rănilile și coboară în părțile cele mai adânci ale pântecelui.

⁹ Cel care de asemenea lenevește în lucrul său este frate cu cel care risipește mult.

¹⁰ Numele DOMNULUI este un turn puternic; cel drept aleargă înăuntrul lui și este în siguranță.

¹¹ Averele bogatului este cetatea lui tare și ca un zid înalt în îngâmfarea lui.

12 Înainte de nimicire, inima omului este îngâmfată; și înaintea onoarei, este umilință.

13 Cel ce răspunde la un lucru înainte să îl audă, aceasta este prostie și rușine pentru el.

14 Duhul unui om îi va sprijini neputința, dar cine poate purta un duh rănit?

15 Inima celui chibzuit obține cunoaștere și urechea celui înțelept caută cunoaștere.

16 Darul unui om îi face loc și îl aduce înaintea oamenilor însemnați.

17 Primul în propria sa cauză pare drept, dar vine aproapele său și îl cercetează.

18 Sortul face să înceteze certurile și separă între cei puternici.

19 Un frate ofensat este mai greu de câștigat decât o cetate tare, și certurile lor sunt ca zăbrelile unui castel.

20 Pântecelul unui om va fi săturat cu rodul gurii sale; și cu câștigul buzelor sale se va îndestula.

21 Moarte și viață sunt în puterea limbii, și cei ce o iubesc vor mânca din rodul ei.

22 Oricine găsește o soție găsește un lucru bun și obține favoare de la DOMNUL.

23 Săracul folosește rugăminti, dar cel bogat răspunde cu asprime.

24 Un om care are prieteni trebuie să se arate el însuși prietenos; și este un prieten care se lipește mai aproape ca un frate.

19

1 Mai bine săracul care umblă în integritatea lui, decât cel pervers în buzele lui și este un prost.

² De asemenea, nu este bine ca sufletul să fie lipsit de cunoaștere; și cel ce se grăbește cu picioarele sale păcătuiește.

³ Nechibzuința omului îi pervertește calea, și inima sa se înfurie împotriva DOMNULUI.

⁴ Avera face mulți prieteni, dar săracul este separat de aproapele său.

⁵ Un martor fals nu va rămâne nepedepsit și cel ce vântură minciuni nu va scăpa.

⁶ Mulți vor implora favoarea prințului, și fiecare om este prietenul celui ce dă daruri.

⁷ Toți frații celui sărac îl urăsc; cu cât mai mult se îndepărtează prietenii lui de el? El îi urmărește cu vorbe, totuși ei îi lipsesc.

⁸ Cel ce obține înțelepciune își iubește propriul suflet; cel ce păstrează înțelegerea va găsi binele.

⁹ Un martor fals nu va rămâne nepedepsit și cel ce vântură minciuni va pieri.

¹⁰ Desfătarea nu este potrivită pentru un prost; cu atât mai puțin pentru un servitor să aibă conducere peste prinți.

¹¹ Discernământul unui om amână mânia sa; și este gloria lui să treacă cu vederea o fărădelege.

¹² Furia împăratului este ca răgetul leului, dar favoarea lui este ca roua peste iarbă.

¹³ Un fiu prost este nenorocirea tatălui său, și certurile soției sunt picurare neîncetată.

¹⁴ Casa și averile sunt moștenirea părinților, și o soție chibzuită este de la DOMNUL.

¹⁵ Lenevia te aruncă într-un somn adânc, și un suflet trândav va suferi foame.

¹⁶ Cel ce păstrează porunca își păstrează propriul suflet, dar cel care își disprețuiește căile va muri.

¹⁷ Cel ce are milă de sărac împrumută DOMNULUI, și ceea ce el a dat, el îi va plăti din nou.

¹⁸ Disciplinează pe fiul tău cât este speranță și nu lăsa sufletul tău să cedeze din cauza plânsului său.

¹⁹ Un om al unei mari furii va suferi pedeapsă; deoarece, dacă îl eliberezi, totuși va trebui să o faci din nou.

²⁰ Ascultă sfatul și primește instruirea, ca să fi înțelept la sfârșitul tău.

²¹ Multe sunt planurile în inima unui om; totuși sfatul DOMNULUI, acela va sta în picioare.

²² Dorința unui om este bunătatea sa, și un om sărac este mai bun decât un mincinos.

²³ Teama de DOMNUL tinde la viață, și cel ce o are va trăi satisfăcut; nu va fi vizitat de rău.

²⁴ Un leneș își ascunde mâna în sân și nici măcar nu și-o duce la gură din nou.

²⁵ Lovește pe batjocoritor și cel simplu va lua seama; și muștră pe unul ce are înțelegere și el va înțelege cunoașterea.

²⁶ Cel ce jefuiește pe tată și își alungă mama, este un fiu care face rușine și aduce ocară.

²⁷ Încetează, fiul meu, să ascuți instruirea care te abate de la cuvintele cunoașterii.

²⁸ Un martor neevlavios batjocorește judecata, și gura celui stricat mănâncă nelegiuire.

²⁹ Judecăți sunt pregătite pentru batjocoritori și lovituri pentru spatele proștilor.

20

¹ Vinul este un batjocoritor, băutura tare este zgomotoasă; și oricine este înșelat cu ele nu este înțelept.

² Spaima unui împărat este ca răgetul unui leu; oricine îl provoacă la mânie păcătuiește împotriva propriului suflet.

³ Este onoare pentru un om să se oprească de la ceartă, dar fiecare nebun se va amesteca.

⁴ Cel leneș nu va ara din cauza frigului; de aceea va cerși la seceriș și nu va avea nimic.

⁵ Sfatul în inima omului este ca apa adâncă, dar un om al înțelegerii îl va scoate afară.

⁶ Cei mai mulți oameni vor vesti fiecare propria bunătate, dar cine poate găsi un om credincios?

⁷ Cel drept umblă în integritatea sa; copiii lui sunt binecuvântați după el.

⁸ Un împărat care șade pe tronul de judecată risipește tot răul cu ochii săi.

⁹ Cine poate spune: Mi-am curățit inima, sunt purificat de păcatul meu?

¹⁰ Greutăți diferite și măsuri diferite, amândouă sunt același fel de urâciune pentru DOMNUL.

¹¹ Chiar un copil este cunoscut prin faptele sale, dacă lucrarea sa este pură și dacă este dreaptă.

¹² Urechea care aude și ochiul care vede, DOMNUL le-a făcut chiar pe amândouă.

¹³ Nu iubi somnul, ca nu cumva să ajungi la sărăcie; deschide-ți ochii și te vei sătura cu pâine.

¹⁴ Rău! Rău! spune cumpărătorul, dar după ce pleacă pe calea sa, atunci se fălește.

¹⁵ Este aur și o mulțime de rubine, dar buzele cunoașterii sunt bijuterie de preț.

¹⁶ Ia-i haina celui care este garant pentru un străin și ia o garanție de la el pentru o femeie străină.

17 Pâinea înșelăciunii este dulce pentru un om, dar după aceea gura i se va umple cu pietriș.

18 Fiecare scop este întemeiat prin sfat; și cu sfat bun fă război.

19 Cel ce umblă ca un bârfitor dezvăluie taine; de aceea nu te amesteca cu cel ce fletează cu buzele sale.

20 Oricine înjură pe tatăl său, sau pe mama sa, lampa lui va fi stinsă în negrul întunericului.

21 O moștenire poate fi obținută în grabă la început, dar sfârșitul ei nu va fi binecuvântat.

22 Nu spune: Voi răsplăti răul! Ci așteaptă pe DOMNUL și el te va salva.

23 Greutăți diferite sunt urâciune pentru DOMNUL, și o balanță înșelătoare nu este bună.

24 Umbletele omului sunt de la DOMNUL; cum poate atunci un om să înțeleagă propria cale?

25 Este o cursă pentru omul care mănâncă ceea ce este sfânt și după promisiuni face cercetare.

26 Un împărat înțelept risipește pe cei stricați și trece cu roata peste ei.

27 Duhul omului este candela DOMNULUI, cercetând toate părțile adânci ale pântecelui.

28 Mila și adevărul păstrează pe împărat, și tronul său este susținut prin milă.

29 Gloria tinerilor este puterea lor, și frumusețea bătrânilor este părul cărunț.

30 Învinețirea unei răni curăță de rău; la fel și loviturile, părțile ascunse ale pântecelui.

21

1 Inima împăratului este în mâna DOMNULUI, precum râurile de ape: el o întoarce oriîncotro

voiește.

² Fiecare cale a omului este dreaptă în propriii ochi, dar DOMNUL cumpănește inimile.

³ A face dreptate și judecată este pentru DOMNUL mai bine primit decât sacrificiul.

⁴ O privire măreață și o inimă mândră și arătura celui stricat, sunt păcat.

⁵ Gândurile celui harnic tind doar la abundență dar ale fiecăruia care este pripit doar la lipsă.

⁶ Obținerea de tezaure printr-o limbă minci-noasă este o deșertăciune aruncată încolo și înapoi de cei ce caută moartea.

⁷ Jaful celor stricați îi va nimici, pentru că refuză să facă judecată.

⁸ Calea omului este perversă și sucită, dar cât despre cel pur, lucrarea lui este dreaptă.

⁹ Mai bine este să locuiești într-un colț al acoperișului casei, decât cu o femeie arțăgoasă într-o casă largă.

¹⁰ Sufletul celui stricat dorește răul; aproapele său nu găsește favoare în ochii lui.

¹¹ Când batjocoritorul este pedepsit, cel simplu este făcut înțelept; și când cel înțelept este instruit, primește cunoaștere.

¹² Omul drept cu înțelepciune ia aminte la casa celui stricat, dar Dumnezeu răstoarnă pe cei stricați din cauza stricăciunii lor.

¹³ Oricine își astupă urechile la strigătul săracului, va striga și el, dar nu va fi ascultat.

¹⁴ Un dar dat în taină potolește mânia, și o răsplată în sân, furia aprinsă.

¹⁵ Este bucurie pentru cel drept să facă judecată, dar nimicire va fi celor ce lucrează nelegiuire.

16 Omul care rătăcește în afara căii înțelegerii va rămâne în adunarea celor morți.

17 Cel ce iubește plăcerea va fi un om sărac; cel ce iubește vinul și untdelemnul nu va fi bogat.

18 Cel stricat va fi o răscumpărare pentru cel drept și călcătorul de lege pentru cel integru.

19 Mai bine este să locuiești în pustie, decât cu o femeie certăreață și mânioasă.

20 Este un tezaur de dorit și untdelemn în locuința înțeleptului, dar un om prost le cheltuiește complet.

21 Cel ce urmează dreptate și milă găsește viață, dreptate și onoare.

22 Un om înțelept escaladează cetatea celui tare și dăruiește tăria încrederii ei.

23 Oricine își ține gura sa și limba sa, își ține sufletul lui de la tulburare.

24 Batjocoritor mândru și îngâmfat este numele lui, al celui ce lucrează în furie mândră.

25 Dorința celui leneș îl ucide, fiindcă mâinile lui refuză să muncească.

26 El dorește cu lăcomie cât este ziua de lungă, dar cel drept dă și nu se zgârcește.

27 Sacrificiul celui stricat este urâciune; cu cât mai mult când îl aduce cu o minte stricată?

28 Un martor fals va pieri, dar omul care ascultă vorbește statornic.

29 Un om stricat își înăsprește fața, dar cel integru își conduce calea.

30 Nu este nici înțelepciune, nici înțelegere, nici sfat împotriva DOMNULUI.

31 Calul este pregătit pentru ziua bătăliei, dar siguranța este a DOMNULUI.

22

¹ Un nume bun este mai de ales decât mari bogății și favoare binevoitoare mai bine decât aur și argint.

² Cel bogat și cel sărac se întâlnesc; DOMNUL este făcătorul lor al tuturor.

³ Un om chibzuit prevede răul și se ascunde, dar simplii merg înainte și sunt pedepsiți.

⁴ Prin umilință și teama de DOMNUL sunt bogății și onoare și viață.

⁵ Spini și capcane sunt în calea celui pervers; cel ce își păstrează sufletul va fi departe de ele.

⁶ Educă un copil pe calea pe care ar trebui să meargă, și când ajunge bătrân nu se va depărta de ea.

⁷ Bogatul stăpânește peste sărac și cel ce ia cu împrumut este servitor al celui ce dă cu împrumut.

⁸ Cel ce seamănă nelegiuire va secera deșertăciune, și nuiaua mâniei sale se va sfârși.

⁹ Cel ce are un ochi mărinimos va fi binecuvântat, fiindcă dă săracului din pâinea lui.

¹⁰ Alungă batjocoritorul și cearta se va duce; da, discordia și ocara vor înceta.

¹¹ Cel ce iubește puritatea inimii, pentru harul buzelor sale împăratul îi va fi prieten.

¹² Ochii DOMNULUI păstrează cunoașterea și el răstoarnă cuvintele călcătorului de lege.

¹³ Leneșul spune: Este un leu afară, voi fi ucis pe străzi.

¹⁴ Gura femeilor străine este o groapă adâncă; cel ce este detestat de DOMNUL va cădea în ea.

¹⁵ Nechibzuința este legată în inima unui copil, dar nuiaua disciplinării o va alunga departe de la el.

16 Cel ce oprimă pe sărac ca să își mărească bogățiile și cel ce dă celui bogat, vor ajunge cu siguranță la lipsă.

17 Apleacă-ți urechea și ascultă cuvintele celui înțelept și dedică-ți inima cunoașterii mele.

18 Fiindcă este un lucru plăcut dacă le ții înăuntrul tău; ele vor fi întru totul potrivite pe buzele tale.

19 Eu ți-am făcut cunoscută astăzi, tocmai ție, pentru că încrederea ta să fie în DOMNUL.

20 Nu ți-am scris lucruri alese în sfaturi și cunoaștere,

21 Ca să îți fac cunoscută certitudinea cuvintelor adevărului, ca să răspunzi cu cuvintele adevărului acelora ce trimit la tine?

22 Nu jefui pe sărac, pentru că el este sărac; nici nu asupri pe cel nenorocit la poartă,

23 Fiindcă DOMNUL va pleda în cauza lor și va prăda sufletul acelora ce i-au prădat.

24 Nu te împrieteni cu un om mânios și nu merge împreună cu un om furios,

25 Ca nu cumva să înveți căile lui și să obții o capcană pentru sufletul tău.

26 Nu fi unul dintre cei ce bat palma, sau din cei care sunt garanți pentru datorii.

27 Dacă nu ai nimic de plătit, de ce să ia patul tău de sub tine?

28 Nu scoate vechea piatră de hotar, pe care părinții tăi au pus-o.

29 Vezi tu un om harnic în ocupația lui? El va sta în picioare înaintea împăraților; nu va sta în picioare înaintea celor neînsemnați.

23

¹ Când te așezi să mănânci cu un conducător, cu atenție ia aminte la ce este înaintea ta;

² Și pune un cuțit la gâtul tău, dacă ești un om dedat apetitului.

³ Nu dori delicatesele lui, fiindcă ele sunt mâncare înșelătoare.

⁴ Nu munci ca să fii bogat; oprește-te de la propria ta înțelepciune.

⁵ Îți vei aținti ochii asupra a ceva ce nu este? Fiindcă bogățiile cu siguranță își fac aripi; ele zboară departe ca o acvilă spre cer.

⁶ Nu mânca pâinea aceluia ce are un ochi rău, nici nu dori delicatesele lui,

⁷ Fiindcă așa cum gândește în inima lui, așa este el; Mănâncă și bea, îți spune el; dar inima lui nu este cu tine.

⁸ Bucata pe care ai mâncat-o, o vei vărsa și îți vei pierde cuvintele dulci.

⁹ Nu vorbi în urechile unui prost, fiindcă va disprețui înțelepciunea cuvintelor tale.

¹⁰ Nu scoate pietrele vechi de hotar și nu intra în câmpurile celor fără tată,

¹¹ Fiindcă răscumpărătorul lor este puternic; va pleda împotriva ta în cauza lor.

¹² Dedică-ți inima instruirii și urechile tale cuvintelor cunoașterii.

¹³ Nu cruța copilul de la disciplinare, fiindcă dacă îl bați cu nuiaua, nu va muri.

¹⁴ Bate-l cu nuiaua și îi vei elibera sufletul din iad.

¹⁵ Fiul meu, dacă inima ta este înțeleaptă, inima mea se va bucura, chiar a mea.

16 Da, răunchii mei se vor bucura când buzele tale spun lucruri drepte.

17 Să nu invidieze inima ta pe păcătoși, ci rămâi în teama de DOMNUL cât este ziua de lungă.

18 Căci cu siguranță este un viitor și așteptarea ta nu va fi stârpită.

19 Ascultă fiul meu și fii înțelept și călăuzește-ți inima pe cale.

20 Nu fi printre băutorii de vin, printre destrăbălații mîncători de carne;

21 Fiindcă bețivul și mîncăciosul vor ajunge la sărăcie; și somnolența va îmbrăca pe un om în zdrențe.

22 Dă ascultare tatălui tău care te-a născut și nu disprețui pe mama ta când este bătrână.

23 Cumpără adevărul și nu îl vinde; de asemenea înțelepciunea și instruirea și înțelegerea.

24 Tatăl celui drept se va bucura mult, și cel ce naște un copil înțelept va avea bucurie de la el.

25 Tatăl tău și mama ta vor fi veseli, și cea care te-a născut se va bucura.

26 Fiul meu, dă-mi inima ta și lasă-ți ochii să observe căile mele.

27 Fiindcă o curvă este un șanț adânc, și o femeie străină este o groapă strâmtă.

28 De asemenea ea pîndește ca după pradă și înmulțește pe călcătorii de lege între oameni.

29 Cine are vaiet? Cine are întristări? Cine are certuri? Cine are bolboroseli? Cine are răni fără motiv? Cine are roșeața ochilor?

30 Cei ce adastă îndelung la vin, cei ce se duc să caute vinul amestecat.

31 Nu te uita la vin când este roșu, când își arată

culoarea în pahar, când se mișcă singur.

³² La urmă mușcă precum un șarpe și înțeapă ca o viperă.

³³ Ochii tăi vor privi femeii străine și inima ta va rosti lucruri perverse.

³⁴ Da, vei fi ca acela ce se întinde în mijlocul mării, sau ca acela ce se întinde în vârful unui catarg.

³⁵ M-au lovit, vei spune tu, și nu am fost rănit; m-au bătut și nu am simțit; când mă voi trezi? Îl voi căuta din nou.

24

¹ Nu invidia pe oamenii răi, nici nu dori să fii cu ei.

² Fiindcă inima lor studiază nimicirea și buzele lor vorbesc ticăloșie.

³ Prin înțelepciune este zidită o casă; și prin înțelegere este întemeiată;

⁴ Și prin cunoaștere vor fi încăperile umplute cu toate averile prețioase și plăcute.

⁵ Un om înțelept este puternic; da, un om al cunoașterii mărește puterea.

⁶ Căci prin sfat înțelept îți vei purta războiul, și în mulțimea sfătuitoare este siguranță.

⁷ Înțelepciunea este prea înaltă pentru un nebun; el nu își deschide gura la poartă.

⁸ Cel ce plănuiește să facă răul va fi numit o persoană ticăloasă.

⁹ Gândul la nechibzuință este păcat, și batjocoritorul este urâciune pentru oameni.

¹⁰ Dacă leșini în ziua de restriște, puterea ta este mică.

11 Dacă te abții să eliberezi pe cei duși la moarte și pe aceia ce sunt gata să fie uciși,

12 Dacă spui: Iată, noi nu am știut aceasta; nu ia aminte el, cel ce cumpănește inimile? Și cel ce îți păzește sufletul, nu știe aceasta? Și nu va întoarce fiecărui om conform faptelor sale?

13 Fiul meu, mănâncă miere, pentru că este bună; și fagurele care este dulce pentru cerul gurii tale;

14 Așa va fi cunoașterea înțelepciunii pentru sufletul tău; după ce ai găsit-o, atunci va fi o răsplată și așteptarea ta nu va fi stârpită.

15 Nu pândi stricatul, împotriva locuinței celui drept; nu jefui locul lui de odihnă;

16 Fiindcă un om drept cade de șapte ori și se ridică din nou, dar cel stricat va cădea în ticăloșie.

17 Nu te bucura când dușmanul tău cade și nu lăsa să se veselească inima ta când el se poticnește,

18 Ca nu cumva DOMNUL să vadă și să nu îi placă și să își întoarcă furia de la el.

19 Nu te îngrijora din cauza celor răi, nici nu fi invidios pe cei stricați,

20 Deoarece pentru cel rău nu va fi nicio răsplată; candela celui stricat va fi stinsă.

21 Fiul meu, teme-te de DOMNUL și de împărat; și nu te amesteca cu cei ce sunt dedați schimbării,

22 Căci nenorocirea lor va veni dintr-o dată și cine știe ruina amândurora?

23 Acestea aparțin de asemenea înțeleptului. Nu este bine să pârținești oamenii la judecată.

24 Cel ce spune celui stricat: Tu ești drept; pe el îl va blestema poporul, națiunile îl vor detesta;

²⁵ Dar celor ce îl muștră va fi desfătare și o bună binecuvântare va veni peste ei.

²⁶ Fiecare va săruta buzele celui ce dă un răspuns drept.

²⁷ Pregătește-ți lucrarea de afară și potrivește-ți-o la câmp, și după aceea zidește-ți casa.

²⁸ Nu fi martor fără motiv împotriva aproapelui tău; și nu înșela cu buzele tale.

²⁹ Nu spune: Îi voi face cum mi-a făcut; îi voi întoarce omului conform faptelor sale.

³⁰ Am trecut pe lângă câmpul leneșului și pe lângă via omului lipsit de înțelegere,

³¹ Și, iată, peste tot crescuseră spini, și măcăcini acoperiseră suprafața ei și zidul ei de piatră a fost dărâmat.

³² Atunci am văzut și cu grijă am luat aminte; m-am uitat la acestea și am primit instruire.

³³ Încă puțin somn, puțină ațipire, puțină încrucișare a mâinilor pentru a dormi;

³⁴ Așa va veni sărăcia ta ca unul care călătorește și lipsa ta ca un om înarmat.

25

¹ Acestea sunt de asemenea proverbe ale lui Solomon, pe care bărbații lui Ezechia, împăratul lui Iuda, le-au transcris.

² Este gloria lui Dumnezeu să ascundă un lucru, dar onoarea împăraților este să cerceteze un lucru.

³ Cerul pentru înălțime, pământul pentru adâncime și inima împăraților este de nepătruns.

⁴ Îndepărtează zgura de pe argint și argintarului îi va ieși un vas.

⁵ Înlătură pe cel stricat dinaintea împăratului și tronul lui va fi întemeiat în dreptate.

⁶ Nu te semeți în prezența împăratului și nu sta în picioare în locul celor mari;

⁷ Fiindcă mai bine este să ți se spună: Vino aici sus; decât să fii înjosit în prezența prințului pe care ochii tăi l-au văzut.

⁸ Nu te grăbi să te arunci la ceartă, ca nu cumva în cele din urmă să nu știi ce să faci, când aproapele tău te face de rușine.

⁹ Dezbate cauza ta cu aproapele tău și nu dezvălui o taină altuia,

¹⁰ Ca nu cumva să te faci de rușine cel ce îl aude și dezonoarea ta să nu o poți înlătura.

¹¹ Un cuvânt spus la timp potrivit, este ca mere de aur încrustate în argint.

¹² Ca un cerceț de aur și ca o podoabă de aur pur, așa este un muștrător înțelept asupra urechii ascultătoare.

¹³ Ca răceala zăpezii în timpul secerișului, așa este un mesager credincios pentru cei ce îl trimit, fiindcă răcorește sufletul stăpânilor lui.

¹⁴ Oricine se fălește cu un dar fals este ca norii și vântul fără ploaie.

¹⁵ Prin îndelungă răbdare este un prinț convins și o limbă blândă zdrobește osul.

¹⁶ Ai găsit miere? Mănâncă atât cât să îți fie de ajuns, ca nu cumva să te sature de aceasta și să o vomیți.

¹⁷ Retrage-ți piciorul din casa aproapelui tău, ca nu cumva să se sature de tine și să te urască.

¹⁸ Un om care aduce o mărturie falsă împotriva aproapelui său este un baros și o sabie și o săgeată

ascuțită.

¹⁹ Încrederea într-un om necredincios în timp de tulburare este ca un dinte rupt și un picior scrântit.

²⁰ Ca cel ce îți scoate haina pe vreme rece și ca oțetul pe silitră, așa este cel ce cântă cântece unei inimi îndurerate.

²¹ Dacă dușmanul tău este flămând, dă-i să mănânce pâine; și dacă este însetat, dă-i să bea apă;

²² Fiindcă vei îngrămădi cărbuni încinși pe capul lui și DOMNUL te va răsplăti.

²³ Vântul de nord alungă ploaia; tot așa *alungă* o înfățișare mânioasă limba calomniatoare.

²⁴ Mai bine să locuiești într-un colț al acoperișului casei, decât cu o femeie arțăgoasă și într-o casă largă.

²⁵ Ca ape reci pentru un suflet însetat, așa este o veste bună dintr-o țară îndepărtată.

²⁶ Un om drept, căzând înaintea celui stricat, este ca o fântână tulburată și ca un izvor spurcat.

²⁷ Nu este bine să mănânci multă miere; așa și pentru oameni să caute propria lor glorie nu este glorie.

²⁸ Cel ce nu are stăpânire peste propriul său duh, este ca o cetate dărâmată, fără ziduri.

26

¹ Ca zăpada vara și ploaia la seceriș, așa și onoarea nu este potrivită pentru un prost.

² Cum rătăcește pasărea, cum zboară rândunica, tot așa nu va veni blestemul neîntemeiat.

³ Un bici pentru cal, un frâu pentru măgar și o nua pentru spatele prostului.

⁴ Nu răspunde unui prost conform nechibzuinței lui, ca nu cumva și tu să fii asemenea lui.

⁵ Răspunde unui prost conform nechibzuinței lui, ca nu cumva să fie înțelept în îngâmfarea lui.

⁶ Cel ce trimite un mesaj prin mâna unui prost, retează picioarele și bea pagubă.

⁷ Picioarele șchiopului nu sunt egale; așa este o parabolă în gura proștilor.

⁸ Precum cel ce pune o piatră în praștie, așa este cel ce dă onoare unui prost.

⁹ Precum un spin străpunge mâna bețivului, așa este o parabolă în gura proștilor.

¹⁰ Dumnezeu cel mare care a făcut toate lucrurile răsplătește deopotrivă prostului și răsplătește călcătorilor de lege.

¹¹ Cum se întoarce un câine la vărsătura lui, așa se întoarce un prost la nechibzuința lui.

¹² Vezi un om înțelept în îngâmfarea lui? Este mai multă speranță pentru un prost decât pentru el.

¹³ Leneșul spune: Este un leu pe cale; un leu este pe străzi.

¹⁴ Cum se răsuțește ușa pe balamalele ei, tot așa și leneșul pe patul său.

¹⁵ Leneșul își ascunde mâna în sân; îl mâhnește să o mai ducă din nou la gură.

¹⁶ Leneșul este mai înțelept în îngâmfarea lui decât șapte bărbați care pot întoarce un motiv.

¹⁷ Cel ce trece alături și se amestecă în cearta care nu îi aparține, este ca unul care apucă un câine de urechi.

¹⁸ Precum un nebun care aruncă tăciuni, săgeți și moarte,

19 Așa este cel ce înșală pe aproapele său și spune:
Nu glumesc doar?

20 Unde nu este lemn, focul se stinge; tot așa,
unde nu este bârfitor, cearta încetează.

21 Precum cărbuni *sunt* pentru cărbuni aprinși și
lemn pentru foc, așa este un bărbat certăreț pentru
aprinderea certeii.

22 Cuvintele unui bârfitor sunt ca rănila și
coboară în părțile cele mai adânci ale pântecelui.

23 Buze arzătoare și o inimă stricată sunt ca un
ciob acoperit cu zgura argintului.

24 Cel ce urăște se prefacă cu buzele sale și
strânge înșelăciune înăuntrul său;

25 Când vorbește amabil, să nu îl crezi, fiindcă
sunt șapte urâciuni în inima lui.

26 Cel a cărui ură este acoperită prin înșelătorie,
stricăciunea lui va fi arătată înaintea întregii adunări.

27 Oricine sapă o groapă va cădea în ea; și cel ce
rostogolește o piatră, aceasta se va întoarce asupra
lui.

28 O limbă mincinoasă urăște pe cei nenorociți
prin ea, și o gură lingușitoare lucrează ruină.

27

1 Nu te făli cu ziua de mâine, fiindcă nu știi ce
poate aduce o zi.

2 Altul să te laude și nu gura ta; un străin și nu
buzele tale.

3 O piatră este grea și nisipul este greu, dar furia
nebunului este mai grea decât amândouă.

4 Furia este crudă și mânia cumplită, dar cine
este în stare să stea în picioare în fața invidiei?

⁵ Muștrarea pe față este mai bună decât iubirea tainică.

⁶ Credincioase sunt rănila unui prieten, dar sărutările unui dușman sunt înșelătoare.

⁷ Sufletul sătul se scârbește de un fagure, dar pentru sufletul flămând fiecare lucru amar este dulce.

⁸ Precum o pasăre ce rătăcește de la cuibul ei, așa este un om ce rătăcește de la locul lui.

⁹ Untdelemnul și parfumul bucură inima; așa face dulceața prietenului unui om prin sfat inimos.

¹⁰ Nu părăsi pe prietenul tău și nici pe prietenul tatălui tău; nici nu intra în casa fratelui tău în ziua nenorocirii tale; fiindcă mai bun este un vecin aproape, decât un frate îndepărtat.

¹¹ Fiul meu, fii înțelept și înveselește-mi inima, ca să răspund celui ce mă ocărăște.

¹² Un om chibzuit prevede răul și se ascunde, dar simplii merg înainte și sunt pedepsiți.

¹³ Ia-i haina celui care este garant pentru un străin; și ia o garanție de la el pentru o femeie străină.

¹⁴ Cel ce binecuvântează pe prietenul său cu voce tare, sculându-se devreme de dimineață, aceasta i se va considera un blestem.

¹⁵ O picurare neîncetată într-o zi foarte ploioasă și o femeie certăreață sunt la fel.

¹⁶ Oricine o ascunde, ascunde vântul și untdelemnul din mâna lui dreaptă, care se trădează.

¹⁷ Fier ascute fier; tot așa un om ascute înfățișarea prietenului său.

¹⁸ Oricine ține smochinul va mânca din rodul lui; tot așa cel ce îngrijește pe stăpânul său va fi onorat.

19 Precum în apă, fața răspunde feței, tot așa inima omului răspunde omului.

20 Iadul și nimicirea nu sunt pline niciodată; tot așa, ochii omului nu sunt săturați niciodată.

21 Precum creuzetul pentru argint și cuptorul pentru aur, așa este un om, laudei sale.

22 Chiar dacă ai pisa un nebun în piuă printre grăunțe cu un pisălog, totuși nechibzuința lui nu se va depărta de el.

23 Fii atent ca să cunoști starea turmelor tale și privește bine cirezile tale.

24 Deoarece bogățiile nu sunt pentru totdeauna; și coroana durează din generație în generație?

25 Fânul se arată și iarba nouă apare și ierburile munților sunt strânse.

26 Miei sunt pentru îmbrăcămintea ta și caprele sunt prețul câmpului.

27 Și vei avea destul lapte de capră pentru mâncarea ta, pentru mâncarea casei tale și pentru întreținerea servitoarelor tale.

28

1 Cel stricat fuge când nu îl urmărește nimeni, dar cei drepti sunt cutezători ca un leu.

2 Din cauza fărădelegii unei țări sunt mulți prinți în ea, dar printr-un om al priceperii și cunoașterii, starea țării va fi prelungită.

3 Un om sărac care asuprește pe sărac este ca o ploaie torențială care nu lasă mâncare.

4 Cei ce părăsesc legea laudă pe cei stricați, dar cei ce țin legea se luptă cu ei.

5 Oamenii răi nu înțeleg judecata, dar cei ce caută pe DOMNUL înțeleg totul.

⁶ Mai bun este săracul care umblă în integritatea lui, decât cel care este pervers în căile lui, deși este bogat.

⁷ Oricine ține legea este un fiu înțelept, dar cel ce este un însoțitor al celor destrăbălați rușinează pe tatăl său.

⁸ Cel ce prin camătă și câștig nedrept își mărește averea, o va aduna pentru cel ce se va milostivi de săraci.

⁹ Cel ce își întoarce urechea de la auzirea legii, chiar și rugăciunea lui va fi urâciune.

¹⁰ Oricine duce pe cei drepti în rătăcire pe o cale rea, va cădea el însuși în propria lui groapă; dar cei integri vor avea în posesiune lucruri bune.

¹¹ Omul bogat este înțelept în îngâmfarea lui, dar săracul care are înțelegere îl cercetează.

¹² Când cei drepti se bucură este o mare glorie, dar când cei stricați se ridică, omul se ascunde.

¹³ Cel ce își acoperă păcatele nu va prospera, dar oricine le mărturisește și se lasă de ele va primi milă.

¹⁴ Fericit este omul care se teme întotdeauna, dar cel ce își împietrește inima va cădea în ticăloșie.

¹⁵ Precum un leu care rage și un urs căutând pradă, așa este un conducător stricat peste poporul sărac.

¹⁶ Prințul care duce lipsă de înțelegere este și un mare opresor, dar cel ce urăște lăcomia își va lungi zilele.

¹⁷ Un om care varsă violent sângele oricărei persoane va fugi la groapă; să nu îl oprească nimeni.

¹⁸ Oricine umblă cu integritate va fi salvat, dar cel pervers în căile lui va cădea fără întârziere.

¹⁹ Cel ce își ară pământul va avea multă pâine, dar cel ce se duce după oameni de nimic va avea destulă sărăcie.

²⁰ Un om credincios va abunda cu binecuvântări, dar cel ce se grăbește să fie bogat nu va fi nevinovat.

²¹ Nu este bine să pârținești oamenii; chiar pentru o bucată de pâine acel om va călca legea.

²² Cel ce se grăbește să se îmbogățească are un ochi rău și nu ia aminte că sărăcia va veni peste el.

²³ Cel care muștră un om la sfârșit va găsi mai multă favoare decât cel ce lingușește cu limba.

²⁴ Oricine jefuiește pe tatăl său sau pe mama sa și spune: Nu este fărădelege; același este însoțitorul unui nimicitor.

²⁵ Cel mândru în inimă stârnește ceartă, dar cel ce își pune încrederea în DOMNUL va fi îngrășat.

²⁶ Cel ce se încrede în propria inimă este un prost, dar oricine umblă cu înțelepciune va fi eliberat.

²⁷ Cel ce dă săracului nu va duce lipsă, dar cel ce își acoperă ochii va avea multe blesteme.

²⁸ Când cei stricați se înalță, oamenii se ascund; dar când pier cei răi, cei drepti se înmulțesc.

29

¹ Cel care, fiind deseori muștrat, își înțepenește gâtul, va fi nimicitor dintr-o dată și fără remediu.

² Când cei drepti sunt în autoritate, poporul se bucură; dar când cel stricat conduce, poporul jelește.

³ Oricine iubește înțelepciunea bucură pe tatăl său, dar cel ce se însoțește cu curvele își cheltuiește averea.

⁴ Prin judecată împăratul întemeiază țara, dar cel ce primește daruri o dărâamnă.

⁵ Un om care lingusește pe vecinul său întinde o cursă pentru picioarele sale.

⁶ În fărădelegea unui om rău se află o capcană, dar cel drept cântă și se bucură.

⁷ Cel drept ia aminte la cauza săracului, dar cel stricat dă atenție să nu o cunoască.

⁸ Oamenii batjocoritori aduc o cetate în capcană, dar oamenii înțelepți întorc furia.

⁹ Dacă un om înțelept se ceartă cu un om nebun, fie că se înfurie, fie că râde, nu este odihnă.

¹⁰ Cei setoși de sânge urăsc pe cel integru, dar cei drepți îi caută sufletul.

¹¹ Un prost își rostește toată mintea, dar un om înțelept o păstrează până mai târziu.

¹² Dacă un conducător dă ascultare la minciuni, toți servitorii lui sunt stricați.

¹³ Săracul și omul înșelător se întâlnesc, dar DOMNUL le luminează ochii la amândoi.

¹⁴ Împăratul care cu credincioșie judecă pe sărac va avea tronul lui întemeiat pentru totdeauna.

¹⁵ Nuiăua și muștrărea dau înțelepciune, dar un copil lăsat de capul lui o face de rușine pe mama lui.

¹⁶ Când cei stricați se înmulțesc, crește fărădelegea, dar cei drepți vor vedea căderea lor.

¹⁷ Corectează pe fiul tău și îți va da odihnă; da, el va da desfătare sufletului tău.

¹⁸ Unde nu este viziune poporul piere, dar cel ce ține legea, fericit este el.

¹⁹ Un servitor nu va fi corectat prin cuvinte, căci deși înțelege nu va răspunde.

²⁰ Vezi tu pe un om pripit în vorbele lui? Este mai multă speranță pentru un prost decât pentru el.

²¹ Cel ce cu grijă crește pe servitorul său din copilărie, el îi va deveni fiu de-a lungul timpului.

²² Un om mânios stârnește ceartă și un om furios abundă în fărădelege.

²³ Mândria unui om îl va înjosi, dar onoarea îl va sprijini pe cel umil în duh.

²⁴ Cel ce este partener cu un hoț își urăște propriul suflet; aude blestemul și nu îl dă pe față.

²⁵ Teama de om aduce o capcană, dar oricine își pune încrederea în DOMNUL va fi în siguranță.

²⁶ Mulți caută favoarea conducătorului, dar judecata fiecărui om vine de la DOMNUL.

²⁷ Un om nedrept este o urâciune pentru cel drept, și cel integru pe cale este urâciune pentru cel stricat.

30

¹ Cuvintele lui Agur, fiul lui Iache, profeția; omul i-a vorbit lui Itiel, chiar lui Itiel și lui Ucal;

² Cu siguranță, eu sunt mai neghiob decât oricare om și nu am înțelegerea unui om.

³ Nici nu am învățat înțelepciune, nici nu am cunoașterea celui sfânt.

⁴ Cine a urcat în cer, sau a coborât? Cine a strâns vântul în pumnii săi? Cine a legat apele într-o manta? Cine a întemeiat toate marginile pământului? Care este numele lui și care este numele fiului său, dacă poți spune?

⁵ Fiecare cuvânt al lui Dumnezeu este pur; el este un scut pentru cei ce își pun încrederea în el.

⁶ Nu adăuga la cuvintele lui, ca nu cumva să te mustre și să fii găsit mincinos.

⁷ Două lucruri am cerut de la tine; nu mi le refuza înainte să mor;

⁸ Îndepărtează de la mine deșertăciune și minciuni, nu îmi da nici sărăcie, nici bogăție; hrănește-mă cu mâncare potrivită mie,

⁹ Ca nu cumva să fiu sătul și să te neg și să spun: Cine este DOMNUL? Sau ca nu cumva să fiu sărac și să fur și să iau numele Dumnezeului meu în deșert.

¹⁰ Nu acuza pe un servitor stăpânului său, ca nu cumva să te blesteme și să fii găsit vinovat.

¹¹ Este o generație care blestemă pe tatăl lor și nu binecuvântează pe mama lor.

¹² Este o generație care este pură în propriii ochi și totuși nu este spălată de murdăria lor.

¹³ Este o generație, cât de îngâmfați sunt ochii lor! Și pleoapele lor sunt înălțate.

¹⁴ Este o generație a căror dinți sunt ca săbiile și a căror colți sunt ca niște cuțite, ca să mănânce pe sărac de pe fața pământului și pe nevoiaș din mijlocul oamenilor.

¹⁵ Lipitoarea are două fiice care strigă: Dă, dă! Sunt trei lucruri care nu sunt niciodată săturate, da, patru sunt lucrurile care nu spun: Este destul:

¹⁶ Mormântul și pântecele sterp și pământul care nu este umplut cu apă și focul care nu spune: Este destul!

¹⁷ Ochiul care își bate joc de tată și disprețuiește ascultarea de mama sa, corbii din vale îl vor smulge și acvilele tinere îl vor mânca.

¹⁸ Sunt trei lucruri prea minunate pentru mine, da, patru lucruri pe care nu le cunosc:

19 Calea unei acvile în văzduh și calea unui șarpe pe stâncă și calea unei corăbii în mijlocul mării și calea unui bărbat cu o tânără.

20 Astfel este calea unei femei adultere: mănâncă, își șterge gura și spune: Nu am făcut nicio stricăciune.

21 Pentru trei lucruri pământul este neliniștit și pentru patru nu mai poate suporta:

22 Pentru un rob când domnește și un prost când este săturat cu mâncare,

23 Pentru o femeie odioasă când se căsătorește; și o roabă ce este moștenitoarea stăpânei ei.

24 Patru lucruri sunt mici pe pământ, dar sunt foarte înțelepte:

25 Furnicile sunt un popor fără putere, totuși își pregătesc mâncarea în timpul verii;

26 Iepurii de stâncă sunt doar un popor firav, totuși își fac locuințele în stânci;

27 Lăcustele nu au împărat, totuși merg înainte în cete;

28 Păianjenul se agață cu mâinile lui și este în palatele împăraților.

29 Trei sunt lucrurile care merg bine, da, patru sunt frumoase în umblarea lor:

30 Un leu care este cel mai puternic între fiare și nu se dă înapoi în fața niciuneia;

31 Un ogar, de asemenea un țap și un împărat, împotriva căruia nu este răzvrătire.

32 Dacă ai lucrat prosteste în a te înălța, sau dacă ai plănuit răul, acoperă-ți gura cu mâna.

33 Cu siguranță baterea laptelui aduce unt și răsucirea nasului aduce sânge; tot așa forțarea furiei aduce ceartă.

31

¹ Cuvintele împăratului Lemuel, profeția pe care mama lui l-a învățat.

² Ce, fiul meu? Și ce, fiul pântecelui meu? Și ce, fiul promisiunilor mele?

³ Nu da vigoarea ta femeilor, nici căile tale aceleia ce distruge împărați.

⁴ Nu este pentru împărați, O Lemuel, nu este pentru împărați să bea vin, nici pentru prinți băutura tare;

⁵ Ca nu cumva să bea și să uite legea și să pervertească judecata oricăruia dintre cei nenorociți.

⁶ Dă băătură tare aceluia ce stă să piară și vin acelora cu o inimă îndurerată.

⁷ Lasă-l să bea și să își uite sărăcia și să nu își mai amintească de nefericirea lui.

⁸ Deschide-ți gura pentru cel mut în cauza tuturor acelora ce sunt rânduți pentru nimicire.

⁹ Deschide-ți gura, judecă cu dreptate și pledează în cauza celui sărac și nevoiaș.

¹⁰ Cine poate găsi o femeie virtuoaasă? Fiindcă prețul ei este mult peste cel al rubinelor.

¹¹ Inima soțului ei se încrede în ea, așa încât el nu va avea nevoie de pradă.

¹² Ea îi va face bine și nu rău în toate zilele vieții ei.

¹³ Ea caută lână și in și lucrează cu plăcere cu mâinile ei.

¹⁴ Ea este precum corăbiile comercianților; de departe își aduce mâncarea.

¹⁵ Ea se trezește când este încă noapte și dă mâncare casei ei și o porție servitoarelor.

16 Ea are în considerare un câmp și îl cumpără; cu rodul mâinilor ei sădește o vie.

17 Ea își încinge șalele cu putere și își întărește brațele.

18 Ea pricepe că produsele ei sunt bune; candela ei nu se stinge în noapte.

19 Ea își pune mâinile pe furcă și mâinile ei țin fusul.

20 Ea își întinde mâna spre cel sărac; da, își întinde mâinile spre cel nevoiaș.

21 Ea nu se teme de zăpadă pentru casa ei, fiindcă toți ai casei ei sunt îmbrăcați cu stacojiu.

22 Ea își face singură cuverturi; îmbrăcămintea ei este mătase și purpură.

23 Soțul ei este cunoscut la porți, când șade printre bătrânii țării.

24 Ea face stofe fine de in și le vinde; și dă comerciantului brâie.

25 Putere și onoare sunt îmbrăcămintea ei și ea se va bucura de ziua care vine.

26 Ea își deschide gura cu înțelepciune și pe limba ei se află legea bunătății.

27 Ea veghează căile celor din casa ei și nu mănâncă pâinea trândăviei.

28 Copiii ei se ridică și o numesc binecuvântată; soțul ei la fel și o laudă:

29 Multe fiice s-au purtat virtuos, dar tu le întreci pe toate.

30 Favoarea este înșelătoare și frumusețea este deșartă, dar o femeie care se teme de DOMNUL va fi laudată.

31 Dă-i din rodul mâinilor ei și să o laude la porți propriile ei fapte.

Biblia Traducerea Fidela
The Holy Bible in Romanian, Biblia Traducerea Fidela
translation

Public Domain

Language: Română (Romanian)

Translation by: Alex Crişan

Cuvântul păstrat al lui Dumnezeu în limba română, traducerea Fidela a Bibliei își are sursa în cele două manuscrise tradiționale, cele inspirate de Dumnezeu, Textul Masoretic (vechiul testament) și Textus Receptus (noul testament).

2024-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Apr 2024

eac30117-415c-5809-bea7-422bf6b959a9